СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Решение на Съда
по дело C-698/23 P | ЕНОЗД/Парламент и Съвет

Прессъобщение № 165/26

Люксембург, 17 ноември 2026 г.

Обработване на лични данни от Европол: Съдът потвърждава недопустимостта на жалбата на Европейския надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) срещу изменението на регламента за Европол

Преходните разпоредби на този регламент, чиято отмяна иска ЕНОЗД, не изменят нито задачите му, нито правомощията му и следователно не засягат пряко правното му положение

След като констатира, че Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) съхранява лични данни, без да ги категоризира съгласно изискванията на правото на Съюза, Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) приема решение, с което разпорежда на Европол да извърши това категоризиране в определени срокове или, в противен случай, да заличи съответните данни. Няколко месеца по-късно законодателят на Съюза приема преходни разпоредби, които позволяват при определени условия Европол да продължи да обработва данните, с които разполага.

Като счита, че тези разпоредби накърняват неговата независимост в качеството му на надзорен орган и лишават решението му от последици, ЕНОЗД иска отмяната на посочените разпоредби пред Общия съд на Европейския съюз. Общият съд обаче отхвърля жалбата му като недопустима.

В постановеното на днешна дата решение Съдът потвърждава недопустимостта на жалбата: за разлика от институциите на Съюза, ЕНОЗД трябва да докаже процесуалната си легитимация. Той трябва по-конкретно да докаже, че оспорените разпоредби го засягат пряко и лично. Съдът обаче констатира, че те нямат никакво отражение върху естеството и обхвата на възложените на ЕНОЗД задачи, тъй като не изменят правата, задълженията или правомощията му. Не изменят и гаранциите за независимост на ЕНОЗД, нито отменят решението, което е взел по отношение на Европол. Следователно оспорените разпоредби не засягат пряко правното положение на ЕНОЗД. Съответно Общият съд правилно е постановил, че жалбата на ЕНОЗД е недопустима.

След проведено разследване, на 3 януари 2022 г. Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД), който има отговорността да следи за спазването от страна на институциите и органите на Съюза на правилата за защита на данните, приема решение по отношение на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол).

Това решение се отнася до съхраняването от Европол на лични данни, получени в рамките на неговата дейност. Всъщност, макар регламентът, който към онзи момент урежда дейността на Европол[1], да позволява на тази агенция да събира и анализира такива данни, тя трябва да спазва определени правила, по-специално по отношение на категоризирането на субектите на данни и на личните данни за тях.

ЕНОЗД обаче констатира, че Европол съхранява непрекъснато набори от лични данни, без да определя дали субектите на данни попадат в категориите, предвидени в този регламент. Според ЕНОЗД тази практика е в противоречие с правилата за свеждане на данните до минимум и за ограничаване на срока на съхранението им. Поради това той разпорежда на Европол да извърши това категоризиране в срок от шест месеца за новополучените данни и от дванадесет месеца за тези, с които вече разполага. След изтичането на тези срокове Европол е трябвало да заличи данните.

На 8 юни 2022 г. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз изменят приложимия за Европол регламент[2]. Те по-специално въвеждат преходни разпоредби[3],които позволяват на Европол при определени условия да продължи да обработва вече получени данни в рамките на текущи наказателни разследвания.

Като смята, че тези преходни разпоредби са равнозначни на узаконяване с обратна сила на практиките за съхранение на данни, на които той се е противопоставил, и на фактическа отмяна на решението му от януари 2022 г., ЕНОЗД сезира Общия съд на Европейския съюз с искане за отмяната им. Според него намесата на законодателя на Съюза накърнява независимостта му като надзорен орган.

С определение от 6 септември 2023 г.[4] Общият съд отхвърля тази жалба като недопустима. Той приема, че ЕНОЗД не е процесуално легитимиран да подава жалба срещу спорните преходни разпоредби.

При това положение ЕНОЗД подава жалба пред Съда, като иска отмяната на това определение и на спорните разпоредби.

В решението си **Съдът отхвърля тази жалба като неоснователна** и потвърждава недопустимостта на жалбата, подадена от ЕНОЗД пред Общия съд.

Съдът припомня, че макар ЕНОЗД да е независим надзорен орган, **той не е институция на Съюза по смисъла на Договорите**[5]. За разлика по-специално от Парламента, Съвета и Европейската комисия, Договорите не предоставят на ЕНОЗД правото да подава жалба за отмяна на акт на Съюза, без да доказва процесуалната си легитимация.

Такова право на ЕНОЗД да подава жалба, не произтича и от принципа на институционално равновесие[6], който цели да гарантира спазването на системата за разпределение на правомощията на институциите на Съюза. Всъщност този принцип не се прилага за органите, службите и агенциите на Съюза, различни от неговите институции.

ЕНОЗД обаче има качеството на **юридическо лице**. Следователно той може да иска отмяна на акт на Съюза при условията, предвидени в Договорите за подаваните от юридически лица жалби за отмяна[7]. За тази цел той трябва по-специално да докаже, че оспореният акт го засяга пряко и лично. Условието за пряко засягане предполага по-конкретно, че този акт поражда преки последици за правното му положение.

Съдът обаче констатира, че спорните преходни разпоредби изменят правилата, приложими за обработването на данните, с които разполага Европол. За сметка на това те нямат никакво отражение върху естеството и обхвата на възложените на ЕНОЗД задачи, тъй като не изменят правата, задълженията или правомощията му. Посочените разпоредби не изменят и гаранциите за независимост на ЕНОЗД, нито отменят решението му от 3 януари 2022 г. Освен това Съдът отбелязва, че процедурата, в която са приети спорните преходни разпоредби, не разкрива обстоятелства, които биха могли да засегнат независимото упражняване на правомощията на ЕНОЗД.

При това положение Съдът потвърждава извода на Общия съд, че спорните преходни разпоредби не засягат пряко правното положение на ЕНОЗД. **Следователно Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел жалбата му за недопустима**.

ЗАБЕЛЕЖКА: Решенията и определенията на Общия съд подлежат на обжалване пред Съда само по правни въпроси. По принцип обжалването няма суспензивно действие. Ако жалбата е допустима и основателна, Съдът отменя акта на Общия съд. Когато фазата на производството позволява това, Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото. В противен случай той връща делото на Общия съд, който е обвързан от постановеното от Съда решение по жалбата.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда. При представянето на фактите и правната уредба се вземат предвид релевантният момент и преписката по съответното дело.

Пълният текст и евентуално резюмето на съдебното решение се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването му.

Връзка с пресата: Илияна Пальова ✆ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на „Curia Web TV“, както и на „European Broadcasting

Service“ ✆ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

[1] Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 година относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол).

[2] Регламент (ЕС) 2022/991 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2022 година за изменение на Регламент (ЕС) 2016/794 по отношение на сътрудничеството на Европол с частноправни субекти, обработването на лични данни от Европол в подкрепа на наказателни разследвания и ролята на Европол в областта на научните изследвания и иновациите.

[3] Членове 74а и 74б от Регламент 2016/794, изменен с Регламент 2022/991.

[4] Дело ЕНОЗД/Парламент и Съвет, T-578/22 (вж. също прессъобщение № 134/23).

[5] Член 13, параграф 1 ДЕС. Съдът подчертава също, че при приемането на Договора от Лисабон държавите членки са направили съзнателен избор да не включат всички органи, служби или агенции на Съюза, като ЕНОЗД, сред субектите, които могат да поискат отмяна на акт на Съюза, без да е необходимо да доказват процесуалната си легитимация.

[6] Както е тълкуван от Съда в решение от 22 май 1990 г., Парламент/Съвет, C-70/88.

[7] В съответствие с член 263, четвърта алинея ДФЕС.